

OSOGUNEKO ERAKASKERA

1993-99ko IKASURTEA.

① ELHEKETA : ASTE HUNTAKO SOLAS GAIA.

1. Zertako Dabit jaustia zen uso-xolatik?
2. Dabit-trenfua onean zena? Era Piarres?
3. Gero, Uso-xolan zer ariziren biak eta nola uso-xola hori.

②

Dabit Ihiztaria ③

"To, edan zak xahakotik, eta zalukara. Zerbeit beherean ahantzi-rik jaustia ninduan, doi doia, eta orai, gain hartarat berriz hupatu beharra nauk. Ihizia bazabilak egun, eta bertzalde, xeslatxa⁵ nere apeoen⁶ koskatzera jin beldurrez, ernatu behar diat. Heldu haiza? Xaakoa nerekin eremanen diat..."

Eta, zurubi luzerri gora bazoan Dabit, gatua bezen zalu, haitz-ondoa inharrosten ere ez zuela. Haren ondotik igan zen gero Piarres, bainan puskaz pisuago, gain hartara jadanik heldua, hirriz eman zitzaion Dabit:

"Errak to, Piarres, arinago ez othe haiz ibiltzen, Ortzango erreka horietan, edo bardin errabotean? Zer dituk ala senpentar belhaun-buru handiak hik ere?..."

...

Eta, biak han ziren orai, haitzaren kaskoan, xolaren barnean. Dabit jada hupatua zen bere ikustokira. Zugaramurdi aldera begira, Etxalar eta Sara alderat hala hala, uso urdinak nondik atherako zitzaizkon.

Piarres, hura, ostixoan behereko jauregiari bezala, xolari beha eta beha zagon orai, eta xola hartan gauza guzietan iratze gorriari, iratzean xixparentzat eginikako ziloeri, ihiztari xaharra hupatua zagon ikustokira joateko mail handieri, bi plegu eginik baizen sar ez ziteken xola hartako atxari. Xola bera, gehienean, arbola azalez alia zuen Dabitek, usoaren hobeki oraino enganatzeko. Alabainan, xoriekin oihanean egonaren egonaz, ihiztari zaharrak ikasi ez zuen matrikularik ez zen.

Athea xutik zaukaten bi pazoteak,⁷ beheretik eta gaineraino oxke⁸ zuri batzuz oxkatuak⁹ ziren, bolanjerietako ogi-xote batzu bezala. Dabitek zonbat uso garbitu baitzituen Lizardi-kaskoko xolan eta hainbertza oxke bazen han, bat ez gehiago edo gutiago.

POUR MEMOIRE = ORHOITZAPENETAKO

IBILI = Indic. Présent

UTOIEMENT

IZAN = Ind. Imparfait

Je marche = miabilak / m
 Tu marches = ha bila (h a f)
 Il marche = zia bilak / m
 Nous marchons = zia biltzak / m
 Vous marchez = zia biltzate
 Ils marchent = zia biltzak / m

j'étais = mindukan = minduman
 tu étais = hintzen = hintzen
 il était = zukan = zuman
 nous étions = gintukan = gintuman
 vous étiez = zinezten = zinezten
 ils étaient = zitukan = zituman

(1) ba zabilak
 i de zia bilak vocalisé ds a
 (infondu ds a)

Jaustia ninduan le k a éré
 vocalisé nindukan

③ ADITZ IKASKUNTZA.

31. edan zak 32. ernatu behar diat
 33. hupatua zagon 34. sar ez ziteken

1. UKAN. Impératif

Objet singulier

Objet pluriel

Hik Ukan zak / m = aie - le

Ukan z / hik / m = aie - les

Zuk Ukan zagu = ayez - le

" z / hik / z (z / hik / z) = ayez - les

Harek " beza = qu'il l'aie

" bitza = qu'il les aie

Guk " dezagun = ayons - le

" ditzagun = ayons - les

Zuek " zagu = ayez - le

" z / hik / z (z / hik / z) = ayez - les

Heiek " bezate = qu'ils l'aient

" bitzate = qu'ils les aient

35. UKAN. Conjugaison familière. Indicatif Présent

Objet sing.

Objet pluriel

à homme • à femme

à h • à f.

Hik diat = dimat = je l'ai

ditiat = ditinat = je les ai

Hik duk = dum = tu l'as

dituk = ditun = tu les as

Harek dih = dim = il l'a

ditih = ditin = il les a

Guk diagu = dinagu = nous l'avons

ditiaqu = ditinaqu = les avons

Zuek duzue = duzue = vous l'avez

dituzue = dituzue = vous les avez

Heiek die = dine = ils l'ont

ditie = ditine = ils les ont

33-EGON

Indicatif

Présent

Imparfait

Ni = nago = je reste

nindagon = je restais

Hi = hago = tu restes

hindagon = tu restais

Zu = zande =

zinauden =

Hura = dago =

zagon =

Gue = gaude =

ginauden =

Zuek = zandezte =

zinaudezten =

Heik = daude = etc

zauden = etc.